

Strategier ved behandling av ikke-malign smerte

Hovedmålsettingen med avhandlingen var å studere kognitive og atferdsmedisinske aspekter ved smertebehandling i forhold til enkelte farmakologiske og kontekstuelle faktorer. Siktemålet med studien var ikke-kreftsmarter, både akutte/laboratorieinduserte og kroniske (fibromyalgi). Hensikten var å studere tidlige strategier for smertehåndtering i en frisk populasjon og senere mestring av fibromyalgismarter.

Studien viste at spesifikke, kognitive teknikker i forkant av akutte smerter virket bedre enn Paralgin forte (paracetamol 400 mg + kodeinfosfat 30 mg) i forhold til smerteopplevelsen. Den mest effektive intervensjonen var forhåndsinformasjon om smertens reelle intensitet. Bagatellisering eller ingen forbedring virket signifikant dårligere.

Hukommelse av akutte smerter ble undersøkt i en frisk populasjon. Resultatene indikerte at gjenkallelse av akutte smerter avhenger av fokusering eller distraksjon i forhold til det aktuelle smerterelaterte tankeinnholdet i smertesituasjonen.

Fibromyalgipasienter hadde dårlig klinisk nytte av å snakke fritt ut om smertene sine, målt i forhold til subjektiv smerte og angst. Kognitive visualiseringsteknikker styrt av en terapeut (guided imagery) indikerte derimot mestringseffekter (empowerment) på kort sikt.

En oppfølgingsstudie viste tiltakende positiv smertelindrende effekt av visualiseringsintervensjonen (pleasant imagery) i løpet av en måned. Smerteforløpet ble beregnet ut fra daglige smertemålinger i dagbok med vekstkurver i regresjonsmodeller.

Amitriptylin er et vanlig legemiddel mot fibromyalgismarter med dokumentert effekt hos ca. 25–30 % av pasientene. Metaanalyser har vist at denne moderate effekten til dels kan skyldes store placeboeffekter. Daglig bruk av amitriptylin 50 mg viste ingen uavhengig, additiv eller synergisk effekt i vår studie (randomisert, dobbeltblind og placebokontrollert).

Et av delarbeidene var en observasjonsstudie av forholdet mellom vær og smerter. At smerter kan «spå» værforandring, eller at værforandringer kan gi smerter påfølgende dag er en vanlig, men lite dokumentert antakelse i forhold til fibromyalgi. Pasientenes daglige smertemål ble sammenliknet med værobservasjoner fra Meteorologisk institutt. Enkelte værparametere (temperatur, luftfuktighet, barometertrykk, soltimer og skydekke) ble ekstrahert og samlet i en felles «værvariabel» ved faktoranalyse. Det ble beregnet prediktive (ikke bare korrelerte) sammenhenger ved hjelp av tidsserieanalyser. Denne designen hadde stor statistisk styrke (power) til å kunne påvise mindre sammenhenger. Den prediktive sammenhengen mellom vær og smerte ble funnet

uten klinisk betydning, med unntak for en subgruppe med sykdomsvarighet < 10 år.

Avhandlingens tittel

Non-malignant pain in relation to psychological and environmental factors. Experimental and clinical studies of pain with focus on fibromyalgia

Utgår fra

Institutt for psykiatri og atferdsmedisin
og
Tverrfaglig Smertesenter
St. Olavs Hospital

Disputas: 22.6. 2002

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Egil Andreas Fors

efors@online.no

Tverrfaglig Smertesenter

St. Olavs Hospital

og

Flatåsen Legesenter

7079 Trondheim

Summaries in English

2350 Halvorsen S, Müller C, Bendz B, Eritsland J, Brekke M, Mangschau A

Long-term follow-up of left ventricular function and infarct size after primary angioplasty for acute myocardial infarction

2355 Solbakken T, Moen G, Tysnes O-B

Craniocervical artery dissection

2360 Thorgersen EB, Øfsti AM, Nyheim T, Abedini S

Acute groin pain and femoral nerve deficit in a warfarinized patient

2362 Bratlid D

Nurses on strike and patient turnover

2371 Andersen BM, Rasch M

Infections in nursing homes in Oslo

2374 Andersen BM, Rasch M

Control of imported infections at nursing homes

2376 Tobiassen T, Berild D, Hjortdahl P

Use of antibiotics in a Norwegian nursing home; a one-year survey